«ПЛАСТОВА КНИГОЗБІРНЯ» Ч. 1.

ОСНОВИ СКАВТОВОЇ МЕТОДИ

ПЕРЕКЛАД З ОФІЦІЙНОГО ВИДАННЯ
МІЖНАРОДНЬОГО СКАВТОВОГО БЮРА В ЛОНДОНІ

ВИДАНО В ЮВІЛЕЙНОМУ ПЛАСТОВОМУ РОЦІ
1946/47

НАКЛАДОМ КООПЕРАТИВИ «ПЛАСТ».

КТ № 1. Зак. 13245—11 млн. 1978 г.

Де
бінац
відріз
цих
ді нос
мулу
вилож
Ві

ЗАМІТКА

Оце пояснення основних засад Скавтінгу обмежується до розглянення первісного ядра Скавтового Руху — юнацтва — у віці 11—17 років. Поширення цієї схеми, щоб вийти на зустріч потребам молодших хлопців (новаків) і молодих мужів (старших пластунів), — не нарушує основного значення осередної ідеї, довкруги якої розвинувся цілий Скавтовий Рух.

Організаційних справ тут не узгляднено — вистарчить завважити, що засада, яку заступав Бі-Пі — це децентралізація.

Сказане на цих сторінках — є спробою відповісти на важливе питання:

ЯКІ Є СУТТЕВІ ЗАСАДИ СКАВТІНГУ?

ПОТРЕБА ЦЬОГО ЗІСТАВЛЕННЯ

Деякі засади скавтової методи можна найти в різних комбінаціях в інших видах діяльности й вишколу хлопців; що відрізнює Скавтінг від усіх інших рухів — це с и н т е з а цих засад. Поминення одної або більше з них дало б у висліді новий рух, а це не згоджувалось би з ідеями, що їх сформулював Бі-Пі у книжці «Scouting for Boys» (1908) та виложив і розвинув у своїх дальших писаннях і промовах.

Він прийшов до переконання, що конче треба постійно ви-

ясняти й практично застосовувати ці ідеї, бо багато скавтових провідників не уявляли (а деякі ще й досі не уявляють) собі практичних висновків цих засад, або обмежувались тільки до одностороннього підходу до них, і їм бракувало зрозуміння, що для створення цілости треба б зібрати все разом. Тому ще й тепер конче треба пояснювати ці засади. Голос Основника Скавтінгу замовк, але він зберігся в його писаннях і в досвіді першої генерації його учнів, які продовжують його навчання. Тепер виступає вперед нова генерація, щоб дальше вести діло. Вся суть в тому, щоб і вона вповні зрозуміла, чого навчав Бі-Пі. Щобільше, в останніх часах мільйони мужів привикли до масових методів військового вишколу і їм не легко буде викинути їх з голови й прийняти, — так у практиці, як і в теорії, — особливі методи Скавтінгу. Старша генерація, яка знала особисто Бі-Пі, має обов'язок супроти своїх наслідників — обов'язок пояснятп й зберігати основи великого діла.

ЗАВДАННЯ СКАВТІНГУ

Цілі

Під кінець свого довгого життя Бі-Пі зібрав цілі Скавтінгу в таких словах:

«У вишколі наших скавтів ставмо на перше місце вищі цілі — і, зайняті дрібничковою діяльністю, не дозвольмо занадто забувати про них.

«Не дозвольмо, щоб технічна сторінка переважила моральну. Практичне пластування, лісова мудрість (життя в природі), таборування, мандрівництво, добрий вчинок, братерство при зустрічах на Джемборі — це все засоби, а не ціль.

«Ціллю є **характер** — характер з певним завданням.

«З цим завданням, щоб наступна генерація була здоро-

ва духом у цьому нездоровому світі і щоб плекала вище розуміння служби — чинної служби Любови й Обов'язку супроти Бога і ближніх» (1939).

Характер

«Характер» — це було слово, що його Бі-Пі постійно вживав при пояснюванні цілей і завдань Скавтінгу. Що саме він мав на думці? Відповідь можна дати його власними словами, цим разом з одного місця, написаного в р. 1913, де він розглядає виховну ролю Скавтінгу: «...виховання на високих ідеалах, на самодовір'ї, на почутті обов'язку, на силі духа, на самопошані і на пошані до інших — одним словом на тих властивостях, які творять характер».

Це завдання не є притаманне виключно Скавтінгові, хоч треба відмітити, що властивості, які вибрав Бі-Пі, — справді подивугідні. Але що відрізняє Скавтінг від інших організацій молоді — це його дух і метода.

ДУХ СКАВТІНГУ

Всі спроби окреслити дух або етос — засуджені на невдачу; суть скавтового духу можна найти в Приреченні й Законі.

Приречення

Хлопець складає зі своєї власної свобідної волі приречення або присягу на свою честь — служити Богові, своїй батьківщині та ближнім. Ця служба визначена Скавтовим Законом.

В першу чергу треба відмітити, що це приречення є добровільним чином. Якщо застосовано до хлопця якийнебудь рід примусу, щоб його приєднати до Скавтового Братерства, то його приречення не може мати ніякої моральної зобов'язуючої сили. Факт, що він свобідно взяв на себе це

зобов'язання, — вкладає на нього особисту відповідальність, що й дає велику силу.

Подруге, треба відмітити слова, що їх вложив Бі-Пі до Приречення: «на мою честь». Він вважає, що одним з найважливіших наших завдань — розвинути почуття чести у хлопця. «...від цього, писав він, залежить ціла майбутня поведінка й дисципліна скавта. Метода, як защіпити цю основну чесноту, полягає не так вже на приписах, як скорше в трактуванні хлопця, як відповідальної істоти, якій можна довір'яти. Довір'я викликає дальше довір'я».

Третє, що треба відмітити, це те, що Бі-Пі вложив до вступних слів Приречення думку: «я хочу зробити все, що в моїй силі». Він добре уявляв собі, яким великим визовом є Приречення і Закон не тільки для хлопця, але для кожного з нас. Тому він з розмислом підніс зобов'язання тільки до такого рівня, на якому і новак відчував би, хоч як трудне не було б його завдання, що він завжди ще буде вірний своїй присязі, як тільки він робить все, що в його силах.

Обов'язок супроти Бога

Обов'язок супроти Бога — це основне зобов'язання, наложене на кожного скавта. В рямцях Скавтового Руху вповні респектується кожне віровизнання, до якого скавт належить. Від скавта очікують сповнення своїх церковних повинностей і заохочують його до цього. Скавти, які не належать до ніякої Церкви, зазнайомлюються з релігійними ідеями при спільних молитвах на гурткових сходинах і на скавтових Богослуженнях. Хто заперечує існування Бога — не може бути скавтом.

Вірність (льояльність)

Від кожного скавта очікують, що він буде вірний своїй батьківщині та що служитиме їй по своїм найкращим силам, відповідно до кожночасних можливостей. Подібно як Скав-

тінг не приписує ніякої точно визначеної релігійної форми, так само він не обороняє якоїсь точно визначеної політичної філософії; його вишкіл на доброго громадянина не має нічого спільного з політичними партіями. Це справа дорослого громадянина, а не скавта, окреслювати — як має проявлятися його обов'язок супроти спільноти.

Закон

Скавтовий Закон подає в ясно зрозумілій формі кодекс такої поведінки, яка є основою доброї громадськости. Він ставить перед хлопця — в позитивній, а не негативній формі — такі чесноти та обов'язки, як: честь, вірність, услужність, приятельськість, лицарськість, послух, життерадість, господарність і чистота. Практичний спосіб їх здійснення дає життя в гуртку; і так: щоденний добрий вчинок започатковує вироблення звички думати про інших.

Клич

Також скавтовий клич «Будь готовий!» пригадує скавтові про дійсність Приречення і Закону. У свому вишколі скавт приготовляє себе, щоб бути корисним для інших; він вчиться дбати про себе та зберігати холоднокровність у нещасті, щоб міг подбати й про інших.

Усміх

Суттєвим первнем духа Скавтінгу — як же ж часто Бі-Пі нам це пригадував! — є життерадість. Колись він казав нам не вести себе «проклято заповажно» і остерігав, що Скавтінг утратив би своє покликання і успіх, «якщо втратив би свій усміх». «Скавтінг — це гра» — говорив він.

Різноманітність

Інший же важливий первень годі навіть окреслити словами; його віддає вислів Бі-Пі: «завжди свіжі зворушення все новими пригодами». Ця любов неожиданого є ознакою правдивого скавта. «Я мало користуюсь системою цілком завершеної рутини в будинку Головної Скавтової Квартири» — писав Бі-Пі. Ось тому він підкреслював також вагу живої уяви у скавтового провідника.

ДІЯЛЬНІСТЬ СКАВТІНГУ

Привабливість

Схема вишколу, яку уложив Бі-Пі, основується на використовуванні природних хотінь хлопця, які являються товчками до такої діяльности, що має його привабити й втримати. Ось як він писав в квітні 1922 р.:

> «Прислухуючись або розпитуючи, розвідай у них, яка діяльність найбільше відповідає їм, і тоді старайся її наскільки можеш уможливити їм — зрозуміло, якщо тільки вона взагалі може бути корисною для хлопців».

Важним є відмітити останнє застереження: «якщо вона взагалі може бути корисною...« Тут має скавтовий провідник важливу відповідальність за вибір, — по нараді й узгідненні зі самими хлопцями, — такої діяльности, яка найкраще відповідала б завданням нашого вишколу. В цій справі є нашим провідником книжка: «Scouting for Boys», але Бі-Пі ніколи не вимагав, щоб цей підручник рішав у всіх питаннях; він нам постійно піддавав думки нової діяльности й очікував, що скавтові провідники — так, як і він, — будуть постійно стежити за новими способами для приваблювання і втримування наших хлопців.

Треба відмітити дві характеристичні риси цієї схеми:

Життя в природі

Правдивий Скавтінг завжди відкликується до того первня волоцюги, піонера й відкривця-дослідника, що є частиною нашої вдачі й найбільше проявляється у хлопячому віці. Звідсіля значення першого речення з уступу «Пояснення Скавтінгу» у книжці Бі-Пі «Scouting for Boys»:

> «Під словом «Скавтінг» розуміємо чинність і прикмети лісовика, відкривця-дослідника й оборонця границь».

Скавтінг є рухом молоді на лоні природи — і це є одна з його сутніх прикмет. До якої міри нас часом не заганяли б до хати такі умовини, як: погода, темнота чи життя в місті, — ми завжди мусимо дивитись на те, як на найменш некорисну необхідність, що ніколи вистачаючо не заступить нам життя в природі. Будинок Головної Квартири є конечний для багатьох завдань, але Скавтінг не зродивля в будинку; правдиве поле діяння Скавтінгу — це поля, ліси, широкі простори під вільним небом.

Досягнення

Підростаючий хлопець хоче бачити, що він поступає вперед у своїй зручності й вмінні практичних речей. Бі-Пі вийшов на зустріч цьому хотінню системою відзнак, що є невіддільною частиною Скавтінгу. Маємо відзнаки справности — на скавта третьої, другої і першої кляси — за здобуття всестороннього скавтового знання; інші відзнаки заохочують до здобування знання, корисного для суспільної служби; інші мають на меті побільшити зручність скавта в житті під вільним небом; ще інші піддають йому улюблені заняття та цікаву роботу на час дозвілля. Широка різноманітність, що її дає Скавтінг, не є подумана як заохота до здобування якнайбільшого числа відзнак; її завданням — спонукати до поступу навіть найменш талановитого хлопця.

МЕТОДА СКАВТІНГУ

Единa метода

Особливо характеристичною прикметою Скавтінгу є метода вишколу, що її уложив і вдосконалив Бі-Пі. Він опрацював її в часі досвіду з вишколом молодих вояків, як військових звідунів в Індії й Африці. Він переконався, що їм недоставало найбільше таких прикмет характеру, як: ініціятива, самопевність і наполегливість. Здобуте на тому полі знання він застосував пізніше до вишколу хлопців.

Гуртковa система

Ключем до тої методи є гурткова система, цебто, щоб навести власні слова Бі-Пі, — «з'єднання ваших хлопців у постійні банди під проводом одного з них самих, — банди, що є їх природньою організацією для псот чи забави».

Гурток 6—8 хлопців є вистачаючо малий, щоб кожний з них відчував, що він може грати самостійну ролю як «один з банди».

«Кожна одиниця в гуртку несе відповідальність — і в домівці і в таборі — за свою точно окреслену участь в успішній праці цілости».

Під проводом гурткового, що ввесь час несе особисту відповідальність, гурток поступає вперед при здоровому суперництві з іншими гуртками; він стає родиною, зв'язаною міцними вузлами вірности; коли скавти обговорюють способи й засоби для збільшення своєї справности, — то вони вчаться штуки суспільницького життя і штуки віддавати й приймати те, що необхідне в спільних справах. Це є — «Всі за одного й один за всіх».

На Курінній Раді або відправі гурткових, коли вони зійдуться, щоб обговорити справи куреня, вони здобувають — майже непомітно — дальший вишкіл у демократичному житті, так притаманному правдивій громадськості.

Трудна ідея

Нічого дивного, що Бі-Пі уважав необхідним постійно пояснювати значення гурткової системи. Звичайний спосіб вишколу відбувається етапами, при помочі розмов і доповідей. Це найлегший спосіб праці. Впорядник іде додому в почутті, що він щось виконав, Однак з притиском треба було б запитати: «Але чи скавт виконав щонебудь? Чи він причинився чимнебудь до справи і чи в цей спосіб розвинув власні здібності й характер?»

Тільки не масова метода!

Бі-Пі був великим, а навіть завзятим противником кожної масової методи вишколу. Тому, говорячи про скавтові табори, він сказав:

«Скавтові табори повинні бути малі — разом не мав би таборувати більше, як один курінь; але навіть і тоді кожний гурток повинен мати своє окреме шатро, в деякій віддалі від інших. Це останнє — з огляду на розвиток відповідальности гурткового за його окрему частину».

Так само він не любив «капральщини» (дрілю). В «Scouting for Boys» він писав:

«Військова капральщина прямує до знищення особовости, тоді як ми змагаємо до того, щоб розвинути у скавтів індивідуальний характер. А коли вже раз привикнемо до капральщини, вона мучить хлопця, який тужить за цим, щоб видурітись у якомусь зухвалому вчинку, тощо; вона, капральщина, притуплює його бистрість. Наша мета — зробити з наших скавтів молодих лісовиків, а не наслідувати вояків».

Навіть щодо фізичного вишколу — він волів класти натиск на те, щоб зробити хлопця «особисто відповідальним за своє власне здоров'я і щоб його тілесний розвиток — при помочі його індивідуальних вправ та зусиль — зробити його приватною справою і пересунути на заощаджені ним вільні хвили-

ни». Діяльність Скавтінгу на лоні природи достачає нам природні способи, які пособляють здоров'ю і тілесній справності.

Так вертаємось назад до турткової системи — «ключа до успіху» — як її назвав Бі-Пі. Ця метода забезпечує кожному скавтові індивідуальне трактування, а його зростаюча відповідальність і самодовір'я стають майном громадськости.

СВІТОВИЙ СКАВТІНГ

Скавтінг не був плянований як універсальна система вишколу хлопців, але виказалось, що ідеї й методи, зібрані разом генералом Бі-Пі, мають далеко ширше застосування, ніж він це собі уявляв. Край за краєм переконувався, що Скавтінг відкликався до хлопців так, як ніякий інший спосіб вишколу не був у силі зробити. Так викувано ще дальші звена для взаємин між народами. Щоб вийти на зустріч національним потребам поодиноких народів, неминуче мусять наступити пристосування подробиць і організації, однак Скавтінг можна уважати за правдивий тільки тоді, коли він матиме характеристичні прикмети, коротко з'ясовані на цих сторінках:

1. Добровільне Приречення і Закон скавтової поведінки.
2. Поступову й приваблюючу програму діяльности у вільній природі.
3. Систему відзнак для спонукання скавта до поступу вперед.
4. Вишкіл характеру, оснований на гуртковій системі.

ЗАВВАГИ ПЕРЕКЛАДАЧА

Основи скавтової ідеології і методики подано в цій книжечці — у надзвичайно легкій і приступній формі. В тому криється певна небезпека, — небезпека, що книжечку бу-

дуть читати дуже швидко й поверховно. А тимчасом тут кожне речення, а часто й поодиноке слово, — з'ясовує нам дуже важливі, основні засади Скавтінгу. Розміри книжечки й її особливе призначення не дозволяли ширше розгорнути кожне пояснення, подати до кожного твердження — відповідну переконливу аргументацію. Тому цю книжечку треба читати дуже уважно, студіюючи майже кожне речення, кожне слово.

Пластуни повинні особливо уважно поставитись до студіювання цієї книжечки: вони повинні переробляти її на своїх гурткових сходинах. Тому допоручається до програми гурткових сходин вкладати по черзі поодинокі уступи цієї книжечки. Призначити одного члена гуртка для приготування гутірки на вибрану тему; інші члени гуртка зобов'язані продумати всі аргументи «за» і «проти», щоб і собі взяти активну участь у гутірці. Гутірку започатковувати відчитанням вибраного уступу.

Тільки так засвоїмо собі ці основні засади скавтової ідеології і методики праці, що без них ніякий Скавтінг не може бути — п р а в д и в и м Скавтінгом!

Інж. Е. Г—А

1-00 грн.